

De Wachtmeester fietste.

1a – 1944

De wachtmeester fietste.
Op patrouille was hij.
Met verduisterde lamp, nota bene, en zonder
rood licht.
Een strafbaar feit werd nu getolereerd.
De “Ouwe” trok de schouders op als hij zich
vastbeet in dat feit...
Om maar te kunnen zwijgen over Cor, die hem
in het hart brandde.
Had de Ouwe ook maar een zoon, dacht hij.
Die had alleen maar “meiden”.
Die zaten veilig. Bij papa.
Ze bemoeiden zich nergens mee; moffen noch
politiek.
Ze studeerden. Thuis.
De treinen werden beschoten.
Doden vielen er — onder het personeel, de
passagiers.
Wat die Tommy’s toch bezielde...

2a

Broer Sam naar de begrafenis van broer Gert,
met zijn vrouw, op de fiets naar Leeuwarden!
Onderweg schuilen onder de bomen... met
anderen...
“Kijk uit! Een stikelbarch!”
Met een boogje eromheen.
“Sufferds!” schold hij.
’t Was niet de eerste bijna-botsing met zo’n
prikding.
Hij ijsde.
Had hij de verduistering op gehad, op de fiets,
had hij tenminste licht gehad,
had hij het beestje niet gezien.
En och — de ouwe knar had tenminste goed
licht!
En goeie banden!
De Batavus deed het prima.
Maar normaal weg — had “vadertje” gezegd
—
was er allang een nieuwe geweest.
Waarop hij zei:
“In Oost-Duitsland waren ze in feb ’44 al
‘bevrijd’ door de Russen.”
De burgemeester had niet opgezien.

3a

(Nou, een hekel had hij eraan)
om de Opper aan te zien.
Want die steeds broeierige blik werd nog
afgewisseld
met ogen die spotten
of doodgewoon hatelijk keken.
Die ogen wilden zeggen:
“Jij weet er meer van, Ouwe!”
Die mond, waar een sombere trek om lag,
nu hij bijna zeker wist — of sterk vermoedde
—
dat het kind nooit terug zou keren.
Of het moest zijn voor de herbegravenis.
Als hij zelf, mem achterna, moest gaan,
wat hem maar zo bijlag...

4a

Zou hij de herbegravenis niet meemaken.
Maar... wat was dat?
Wel verdraaid.
De vliegtuigen had hij wel steeds gehoord.
Was eraan gewend.
En o wee — die gore moffen eromheen!
Nu loosde de in het nauw gedreven Tommy
brandbommen op de uitgestrekte landerijen van
Chamion.
Hoe het met de Engelse jager zou gaan?
Hij himpelde nog!
Het moffentuig was weg... Gode zij dank.
Toch nog enige menselijkheid?
Of een jong broekje aan het stuur?
Bij nacht is ’t erger dan overdag.

5a

Wist hij: in ’14–’18 ging alles anders.
Geen bezetting toen.
De grenzen waren dicht. Zwaar bewaakt.
Zelf was hij bij de grenswacht,
aan de Overijsselse kant.
Die streek werd hem lief.
En daar vond hij zijn vrouw — een beste
vrouw.
Lief grut.
Alles ging normaal... tot ’40 kwam.
Hij bood hulp aan de vervolgdgen.

Cor legde zijn werk neer. Dook onder.
En verdorie — in '43 werd hij opgepakt.
“Vadertje” wist ervan.
Het was met de klompen aan te voelen, dat
meupel!
Die alleen maar waarschuwingen kreeg
voor zijn stropen en dergelijke dingen.
Later was hij landwachter. Pffff.

6a

Witheet werd hij ervan.
Stop! Thuis was hij.
Hij was flink moe.
Alles rustig thuis. Gelukkig.
Was Luuk er voor de kleine meisjes zoals Riek?
Loerde geen gevaar?
Tenminste — nu mem niet wist wat hij wel
wist.
Waren zijn helblonde kinderen geen...?
En zijn verdere familie?
Verrieden hun namen niet al veel?
Maar op gemeentehuizen waren ergens
aanwijzingen
die echter nooit gebruikt zouden worden...
Sam, Siet en Trijn wisten er niet van... dacht
hij.
Maar Gera wel. Die lachte erom.
De ambtenaar bij de Bel,
zoals hij het soms noemde.
En ach — Sam had altijd nog zijn voorhamer.
Die hij dan zeker ook zou gebruiken!

7a

Hij kende de smid wel.
Sam kon goed met de moffen opschieten.
Sprak zelf goed Duits.
Bij hem stampden ze hun verdriet uit
en zeiden: “Der verdampde Krieg.”
Lieten ze de foto's zien van hun vrouwen en
kinderen,
die ze in hun portefeuilles bij zich droegen.
De vrouwen die de boerderijen runden,
met krap personeel,
die zelf zaten te koeien melken.
Of die het melken nog geleerd hadden in hun
trouwen,
door de nood gedwongen.

En die soms half gaar onder de koe zaten,
met moeite het rijtje af kregen.
En het deden omdat het moest!

8a

En zouden de Puttenaren zich als vee hebben
laten afvoeren?
Onbegrijpelijk!
En hij dan — met zijn honderden jongens,
die hij overal verstopte.
Waar hij de gegevens moest onthouden.
En waar de lange, slanke, blonde dominee —
ongetrouwd, gelukkig —
de grootste helft van zijn hoofd had.
Die morse kende, gelukkig.
En Mulder op de hoek had veel gegevens.
Ook buurman Lense wist veel.
Kende óók morse.
Veel was er om voor te danken, dacht hij.
Toch wenste en bad hij vurig
of deze verdampde krieg afgelopen mocht zijn.
Was me daar de veldgendarmerie weer eens
op jacht.
Vrij vaak zag men ze.
Maar... op gammele fietsen.
Man daarbij was zijn “car” nieuw!

9

De mannen van de veldgendarmerie groetten
hem vriendelijk.
Ze kenden hem.
Ze vroegen hem niets,
verzekerd als ze ervan waren
dat deze politieman zich nergens mee
bemoeide...
Zijn bloed kookte evenwel van ergernis
bij 't zien van die vlegels!
Een ander woord kon hij er niet voor vinden.
Maar als de Duitsers eerst maar eens
op de vlucht zouden zijn gejaagd
en hun vrienden achter zouden laten...
De Opper wilde niet verder denken.
Morgen zou er weer een nieuwe dag dagen.
Weer een dag dichterbij de bevrijding,
zoals Radio Oranje altijd zei.

*Uitleg: Dit stuk beschrijft een wachtmeester in
1944 die ogenschijnlijk neutraal blijft, maar*

De mannen van de veldgen deermere,
groeten hem vriendelijk, ze kenden
hem. Ze vroegen niets. Verrekeerd
als ze er van waren, dat deze po-
litie man zich nergens meette-
moede...! In 'n bloed, evenwel, kookte
van ergernis, bij het zien van die vte-
gels, in 'n ander woord kon hij er niet,
voor vinden... Maar als, de Duitsers
erot maar es op de vlucht zouden
zijn gezaget en zij hun vrienden achter
houden laten. De Opper wilde niet
verder denken. Morgen nou er weer
in minne dag gaan dagen. Wie, n
dag dichter bij de Bevrijding zijn, zo
als Radio Oranje het zei, altijd.